

TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ

2023

SÜT VE KIRMIZI ET SEKTÖRÜ RAPOR&ÖNERİLER

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

Tarih: 03/07/2023

Konu: Süt ve Kırmızı et sektörü hk.

Sayı:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

SAYIN İBRAHİM YUMAKLI

BAKAN

Cumhuriyetimizin yüzüncü yılında, tarım ve hayvancılıkta üretimin; sürdürülebilir ve öngörülebilir şekilde artan bir ivmeyle atağa geçmesi hedefine odaklanarak üreticilerimizden aldığımız öneriler ve derneğimiz çalışmalarıyla oluşturulmuş sorunlar ve çözüm önerilerimizi siz değerli Bakanımıza sunmaktan onur duymaktayız.

Derneğimiz, sanayiye verilen sütün yaklaşık %15'ini üreten küçük, orta ve büyük ölçekli büyükbaş hayvancılık işletmelerini temsil etmektedir. Derneğimiz üyelerinin tamamı geçimlerini tarım ve hayvancılıktan sağlamaktadırlar.

Tarım ve hayvancılık temeline dayalı süt, kırmızı et ve diğer sektörel durum ve önerilerimizi özetle aşağıda sıralamaktayız.

1. TARIM ENVANTERİNİN GÜNCELLENMESİ

TARBİL altyapısının envanter bölümünün yeniden faal hale getirilip en kısa sürede tarım ve hayvancılıkla ilgili sayımın yapılarak, özellikle hayvan varlığımızın tespit edilmesi gerekmektedir.

2. MALİYET VE SATIŞ FİYATI

Çiğ süt ve dana eti üretim maliyetleri her geçen gün artmakta buna karşın özellikle çiğ süt satış fiyatı sabit kalmakta hatta talepte düşüş olduğu gerekçesiyle süt işleyen firmalar tarafından oluşturulan kartel vasıtasıyla baskılanmaktadır. USK Başkanlığını uzun yıllardan beri yöneten aynı sanayiciler Türkiye'de oluşan fiyatlar üzerinde orantısız güç sahibidirler. Maliyetlerin artmasının temel sebebi kaba ve karma yem fiyatlarındaki ciddi artışların yanı sıra enflasyonist ortamın getirdiği enerji ve işçilik giderlerindeki artışlardır. Buna karşın süt fiyatlarının maliyet artışından en az 3-6 ay sonradan güncellenmesi üreticiyi her daim zarar ettirmektedir. Fiyatların yem maliyetine 1,5 parite ile bağlanması ve bunun her ay güncellenmesi sektörün sürdürülebilirliği açısından önem arz etmektedir.

Özellikle, kaba yem fiyatlarındaki artışlar öngörülerin ötesinde olmakta ve sonuçta maliyetin altında süt satmak zorunda kalan üreticilerimiz borçlarını ödeyebilmek ve geçimini

Kızılırmak Mahallesi 1443. Cadde No.25 1071 Usta Plaza B Blok Kat 28 No 185, 06530 Çankaya / ANKARA

Tel: +312 219 66 01 Fax:+312 219 66 02 Cep Tel: 0539 700 58 88

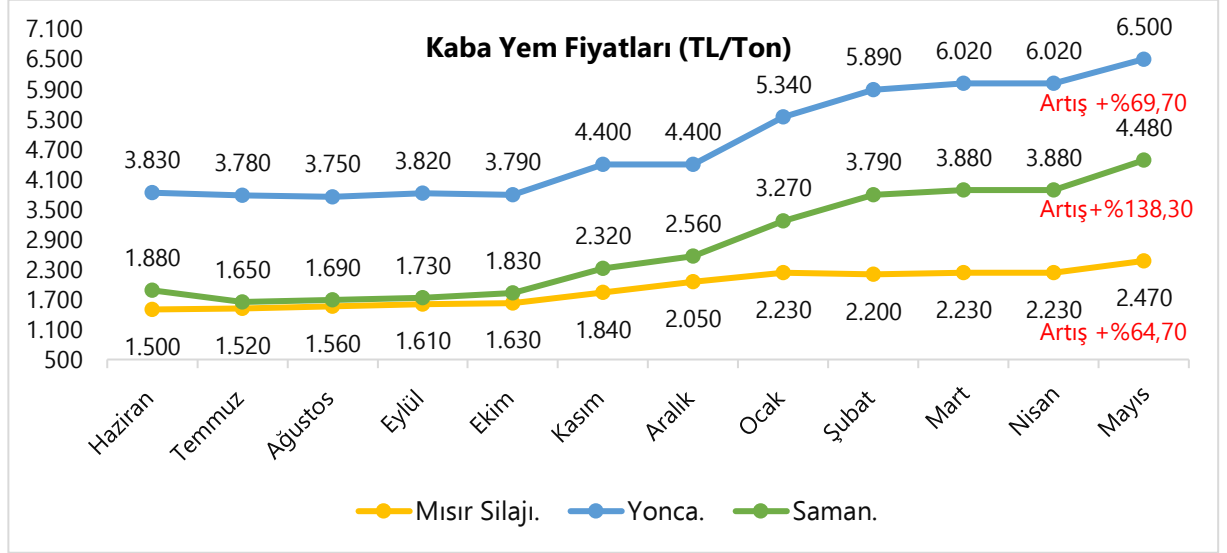
E- mail: tusedad.derne@gmail.com

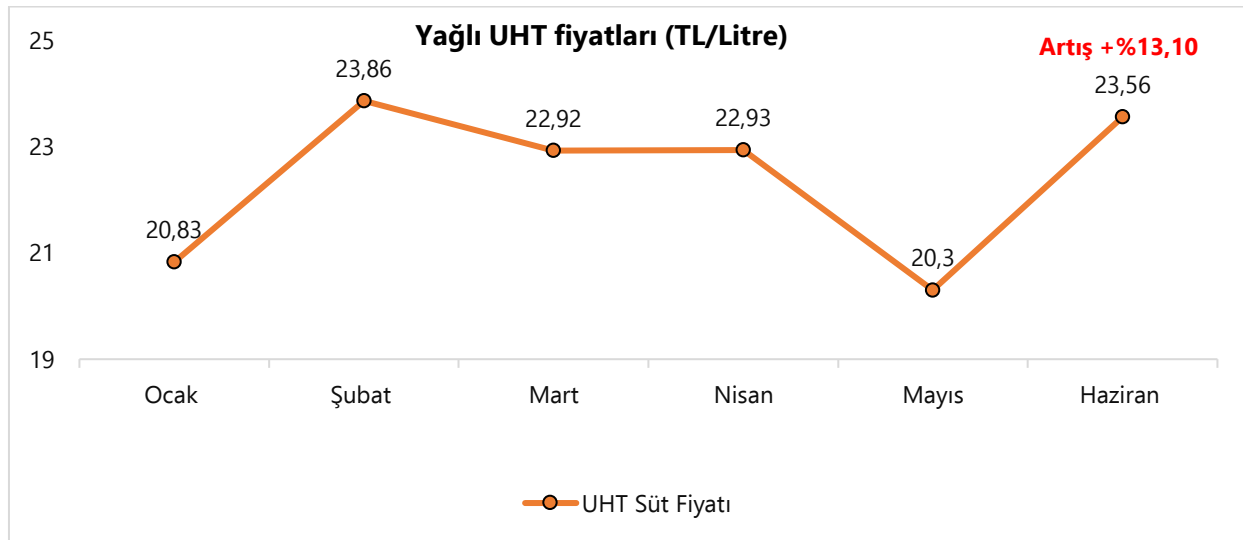
**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

sağlayabilmek için hem sütte hem de ette geleceğimizin teminatı olan dişi hayvanlarını kesime göndermek zorunda kalmaktadırlar. Bu döngü, hem süt üretiminin hem de dana eti üretiminin düşmesine neden olmaktadır.

Aşağıdaki grafikte son 1 yıllık kaba yem fiyatları verilmektedir.

Süt sanayicilerinin talep düşüklüğünü sebep göstererek çiğ süt fiyatlarını düşürmeleri inek kesimlerinin devam etmesine neden olmaktadır. Aşağıdaki grafikte UHT süt fiyatları verilmekte olup, çiğ süt fiyatlarının baskılanması raf fiyatlarındaki artışı engellemiştir.

Kızılırmak Mahallesi 1443. Cadde No.25 1071 Usta Plaza B Blok Kat 28 No 185, 06530 Çankaya / ANKARA

Tel: +312 219 66 01 Fax:+312 219 66 02 Cep Tel: 0539 700 58 88

E- mail: tusedad.dernek@gmail.com

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

3. DESTEKLEMELER

Tarım ve Orman Bakanlığımız yıllar içerisinde artan miktarda ve birçok üretim kaleminde üreticilerimize destek vermektedir. Bu desteklemelerin üreticinin eline ihtiyacı olan dönemden uzun zaman sonra geçmesi amacına ulaşmasını engellemektedir. Bu nedenle destekleme ödemelerinin ihtiyaç döneminde, örneğin yem bitkileri ekim dönemi ve kışlık kaba yem stoklarının yapılması gereken dönemlerde üreticinin elinde olacak şekilde planlanması amaca hizmet edecektir.

Yapılan desteklerin fayda zarar analizi yapılması neticesinde, verilen birçok destek amacına ulaşmadığı gibi ne ülkemize ne de üreticimize fayda sağlamaktadır. Aynı zamanda tüm bu ülke ekonomisine faydasız destekler asıl işi arazide çiftçiye hizmet olan Tarım Bakanlığı İl ve İlçe teşkilatlarını gereksiz yormakta ve mühendislerimizden ve veterinerlerimizden olması gerektiği kadar üreticimizin faydalanamamasına sebebiyet vermektedir.

- Destek ödeme takvimi oluşturulup bu takvime riayet edilmeli ve üretici devlet desteklerini ne zaman alacağını önceden bilmelidir.
- Büyükbaş süt hayvancılığında çiftçi ürettiği sütün primini her ay düzenli olarak en geç 2 ay geriden takip edecek şekilde almalıdır.
- Süt işletmeleri buzağı desteklerini her 3 ayda bir düzenli şekilde alabilmelidir.
- Dekar başına verilen yem bitkileri desteği ödemeleri %50 ekim öncesi %50 hasat sonu olacak şekilde yapılmalıdır.
- Desteği üreticimizin ürettiği ürüne vermeliyiz. Aşağıda sıraladığımız birçok destek kaleminin kaldırılması ve bunların aşağıda belirttiğimiz kalemlere eklenmesini önermekteyiz.
 1. Buzağı desteklerinde, buzağı başına ödenen kademeli ödeme ve 500 adet buzağı üst sınırı kaldırılmalıdır. İşletmede doğmuş tüm buzağılara aynı miktarda ve sayı sınırı olmaksızın destekleme ödemesi yapılmalıdır. Ayrıca dişi materyalimizde eksikimiz olduğu için düvelerden dişi sperma ile doğan dişi buzağılara %50 ek destek verilmelidir.
 2. Bazı illerde yapılan hiçbir amaca hizmet etmediğine inandığımız 200 TL/buzağı ek destek ödemesi kaldırılmalıdır.
 3. İslah amaçlı süt içerik analiz desteği kaldırılmalıdır.
 4. Hastalıktan arı işletme desteği AB Onaylı İşletme desteği 500 başa kadar %100, 500 baş üzeri için %50 olan destekleme ödemeleri işletmede bulunan tüm hayvanlara %100 ve eşit miktarda olacak şekilde destekleme ödemesi yapılmalıdır.
 5. Düve alım desteğinde yurtdışından alınan düveler için ödenen %40 düve alım desteği kaldırılmalıdır ve de yurtiçinden alınan gebe düvelere verilen destek için baz alınan bakanlıkça belirlenen düve alım fiyatları piyasa koşullarına göre güncellenmelidir.

Kızılırmak Mahallesi 1443. Cadde No.25 1071 Usta Plaza B Blok Kat 28 No 185, 06530 Çankaya / ANKARA

Tel: +312 219 66 01 Fax:+312 219 66 02 Cep Tel: 0539 700 58 88

E- mail: tusedad.derne@gmail.com

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

6. Yurt içinde doğmuş besilik erkek sığır kesim desteği 200 başa kadar desteklenen sayı üst sınırı kaldırılmalı ve 500TL/baş destekleme miktarı arttırılmalıdır.
7. Aşı ve küpe destekleri kaldırılmalı ve bu hizmetler bedelsiz olarak yapılmalıdır.
8. Hayvan gen kaynakları desteklerinin tamamı kaldırılmalıdır.
9. Ar-Ge desteği kaldırılmalıdır.
10. Çiftlik muhasebe veri ağı sistemine katılım primi desteği kaldırılmalıdır.
11. Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği kaldırılmalıdır.
12. Çiftçi kayıt sistemine kayıtlı arazilerde kaba yem üretmek amacıyla çok yıllık ve tek yıllık yem ekilişi yapan çiftçilere ürünü hasat etmeleri kaydıyla yapılan destek ödemeleri arttırılmalıdır.
13. Çiğ süt prim desteğinde örgüt aracılığıyla pazarlanan süte farklı destek uygulaması tamamen kaldırılmalı, sadece sıcak süt, soğuk süt prim ayrımı yapılarak süt prim desteği ödemesi direk üreticiye yapılmalı ve miktarı piyasa şartlarına göre düzenli olarak güncellenmelidir.

4. İTHALAT (ET ÜRETİMİ VE DAMIZLIK DÜVE)

Süt üretimi yapan çiftliklerimiz, besi çiftliklerimiz ve mezbahalar ile görüşmelerimiz sonucunda kapasite kullanımlarının yanı sıra süt üretiminin köylerde azalmış olması gözlemlerimiz ile sabittir. Bu konuda 2001 yılından bu yana resmi hiçbir sayım yapılmamıştır ve bu sebeple kimse gerçek rakamı bilememektedir. Ancak bireysel sorgulamalar sonucunda üretim radikal bir düşüş içinde olduğu sahada gözlenmektedir.

Süt hayvancılığının bu denli küçülmesinin temel sebebi süt fiyatının düşük tutulmasıdır. Zarar eden üreticinin işi bırakma eğiliminde olması ve gençlerin zarar eden bir işe girmek istememesi hem köyden kente göçü arttırmakta hem de ülkemizin üretimde dışa bağımlılığını arttırmaktadır. Nitekim, damızlık dışı varlığımızdaki azalışı engellemek adına 2022 yılında 17 507 baş gebe+ 5 336 baş boş düve; 2023 yılında ise 12 229 baş gebe düve+ 2 204 ithalatı yapılmıştır. Ancak bu miktarlar da hayvan varlığımızdaki kesim hızına yetişememiş ve sektörümüz bugünkü noktalara gelmiştir.

Kısa vadede kontrollü ithalat harici bir çıkış yolu yoktur. Kasaplık ve karkas ithalatı serbest piyasaya açılması mahsurludur. Bu üreticiyi çok zor duruma sokacak ve üreticinin sayısının hızla azalmasına sebep verecektir. Kontrollü ithalat ile kamunun ihtiyacının karşılanması kısa vadede tek çözüm olarak görmekteyiz.. Ancak bu süreçten sonra ithalat yerine ülkemizdeki besi hayvanlarının verimliliğinin

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

artırılması ve yerine koyma maliyetlerinin üretici tarafından makul seviyelere getirilmesi şarttır.

Orta ve uzun vadede yapılması gereken süt hayvancılığının kontrollü üretim planlamasının yapılıp, verimliliği artırıcı faaliyetlerde bulunmak suretiyle üretimi planlı bir şekilde arttırıp fazlalık oluşacağı durumda süt tozunu Dünya piyasalarında aktif pazarlamamızdır. Bu durumda; besi materyalimizi yeterli seviyeye getirmenin yanı sıra hem ihracatçı konumda oluruz hem et ihtiyacımızı iç piyasadan karşılayabilecek bir konuma geliriz.

5. ZİRAAT BANKASI KREDİLERİ

Derneğimizin temel hedeflerinden biri olan sürdürülebilir üretimin sağlanabilmesi için Tarımsal Krediler büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla; T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin tebliğ kapsamında birçok üreticimiz bu kredilerden yararlanmaktadır. Ancak bu tebliğin saha da kullanılmasında yaşanan bazı sıkıntılar üreticilerimiz tarafından iletilmiştir. Bu kapsamda konuya ilişkin bazı önerilerimizi siz Sayın Bakanımıza iletmekte fayda görmekteyiz.

- Tebliğ kapsamında sübvansiyonlu krediler sadece 1 alanda, örneğin 'Damızlık süt sığırcılığı' alanında üst limit olarak belirlenip verilmektedir. Bu durum çiftliklerimizde; damızlık düve, süt üretimi, besi hayvanı, yem üretimi hatta yaş sebze meyve üretimi gibi krediye ayrı ayrı konu olabilecek kalemler için hatta kurulacak güneş paneli gibi altyapı çalışmalarında da kullanılmakta ve toplam kredi tutarından düşülmektedir. Oysa ki sübvansiyon ayrı ayrı kalemlere verilecek şekilde tebliğ edilmiştir. Üreticinin teminat gücünün yettiği müddetçe her bir kredi konusunun ayrı ayrı sübvansiyonlu kredi limitleri olarak değerlendirilmesi üreticiyi daha destekler nitelikte olacaktır.
- Tebliğ kapsamında; sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği sübvansiyonlu yatırım ve işletme kredisi üst limiti 40 milyon TL, besi işletmelerinde ise 20 milyon TL olarak uygulanmaktadır. Ancak bu miktarın arttırılarak, uygulamanın ilk başladığı yılda süt sığırcılığında kullanılan sübvansiyonlu yatırım ve işletme kredileri üst sınırının \$5 milyon seviyesinde olduğu unutulmadan yeni bir üst limitin belirlenmesi, yatırımları büyütme isteyen çiftçilerimizi ekonomik anlamda destekleyecek ve böylece milli üretimimiz artacaktır.

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

- Bildiğiniz üzere son dönemde Merkez Bankası kredi faiz oranını %15'e çekti ve bu oranın %25'ler seviyesine gelmesi beklenmektedir. Bu durumda 'Değişken Faizli Kredi' kullanan çiftçilerimizin bu faiz artırımından etkilenmemeleri için şimdiden önlemlerin alınması gerektiği kanaatindeyiz.
- İçinde bulunduğumuz dönem itibariyle çiftliklere kaba yem stoklanması mutlak şarttır. Bu dönemde yapılamayan kaba yem stoğu sonbahar ve kış aylarında ciddi besleme eksikliklerine hatta hayvan kaybına yol açacaktır. Bu nedenle üreticilerimizin kaba yem stoğu yapabilmesini destekleyecek mevcut krediler dışında yeni bir işletme kredisi kaleminin de açılması gerekmektedir. Açılacak olan bu yeni kredi desteğinin teminatı ise Kredi Garanti Fonu tarafından desteklenmelidir. Malumunuz son dönemde üreticimiz zor günler yaşamakta ve bu yeni kredi kalemi için teminat bulmakta zorlanacaktır.
- Ülkemizde mera olarak ayrılmış arazilerin bir kısmı mera özelliğini kaybetmeye başlamış ve atıl duruma gelmiştir. Bu arazilerin ıslah edilebilir yapıda olanlarının; tarımsal amaçlı kullanıma açılması ve yem bitkileri üretiminin desteklenmesi amacıyla işletmelere kiralanması ve sübvansiyonlu kredi kapsamına alınması; üreticimizin yem bitkileri açısından desteklenmesini sağlayacaktır.
- Uygulanan sistemde; bir işletme sahibinin başka bir arazide ikinci bir işletme kurmak istemesi halinde bu iki çiftlik grup olarak nitelendirilmekte ve tek bir limit uygulanmaktadır. Ancak kurulacak ikinci işletme başlı başına ayrı bir çiftlik olacağından finansal olarak ayrı bir çiftlik olarak ele alınmalı ve kredi kullanım olanakları yeni bir işletme olarak değerlendirilmelidir.
- Sübvansiyonlu arazi alım kredisi; arazilerin birleştirilmesi ile sınırlandırılmış durumda. Ancak işletmeler için sübvansiyonun satın alınacak ve üretim yapılacak tüm araziler için uygulanması doğru olacaktır. Birleştirilecek iki arazi arasındaki küçük bir tarla yolunun bulunması dahi kredinin reddine neden olmaktadır. Bunun sonucu olarak da birçok arazimiz kullanılamamaktadır.

Bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

TÜSEDAD YÖNETİM KURULU

Kızılırmak Mahallesi 1443. Cadde No.25 1071 Usta Plaza B Blok Kat 28 No 185, 06530 Çankaya / ANKARA

Tel: +312 219 66 01 Fax:+312 219 66 02 Cep Tel: 0539 700 58 88

E- mail: tusedad.dernek@gmail.com